

RAADSVORSTEL MET BESLUIT

Raadsvergadering	: 29-09-2025
Agendapunt	:
Onderwerp	: Lokale Inclusie Agenda
Portefeuillehouder	: Libbe de Vries

Beetsterzwaag, 01-07-2025

Voorstel

1. De Lokale Inclusie Agenda Opsterland vast te stellen.
2. Voor de uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda beschikbaar te stellen:
€ 5.000 eenmalig in 2025, € 30.000 per jaar voor de komende drie jaar vanaf het vierde kwartaal van 2025 en €10.000 structureel vanaf 2025.

Inleiding

'Eltsenien docht mei yn Opsterlan!' – Iedereen doet mee. Dat is het uitgangspunt van de Lokale Inclusie Agenda (LIA). In Opsterland willen we een samenleving waarin iedereen, naar behoefte en vermogen, kan meedoen en zich welkom voelt. Een samenleving waarin we naar elkaar omkijken en verschillen geen drempel vormen, maar juist bijdragen aan sterke, verbonden gemeenschappen.

In deze agenda beschrijven we hoe we inclusie in de breedste zin van het woord vormgeven – dus niet alleen gericht op mensen met een beperking, maar op alle belemmeringen die wie dan ook ervaart om volwaardig mee te doen. Dit doen we in samenhang met onze preventieagenda.

Het gevraagde budget is nodig om de LIA uit te voeren. Met het budget kan een inclusiecoördinator worden aangesteld. De taken van een inclusiecoördinator zijn tweeledig en bevinden zich op het snijvlak van beleid en uitvoering.

Met de Lokale Inclusie Agenda bouwen we samen aan een Opsterland waarin iedereen volwaardig mee kan doen.

Beoogd effect en/of resultaat

Met deze Lokale Inclusie Agenda (LIA) zetten we een stap erbij naar een samenleving waarin iedereen die wil in Opsterland op een gelijkwaardige manier, naar behoefte en vermogen, kan meedoen. De LIA helpt ons om belemmeringen structureel weg te nemen en inclusie een vanzelfsprekend onderdeel van beleid en uitvoering te maken.

Argumenten

- 1.1. *De LIA draagt bij aan een inclusieve samenleving, waarin inwoners kunnen meedoen*
Inclusie draagt eraan bij dat niemand wordt uitgesloten op basis van leeftijd, afkomst, beperking of andere kenmerken. Dit versterkt de sociale samenhang en zorgt voor gelijke kansen voor iedereen. We verwachten dat het uitvoeren van de LIA leidt tot:
 - Meer betrokkenheid en welzijn onder inwoners;
 - Minder uitsluiting en discriminatie;
 - Meer zelf- en samenredzaamheid;
 - Sterkere en socialere gemeenschappen.

1.2. De negen pijlers in de LIA geven richting en overzicht

Voor de komende jaren hebben we negen belangrijke pijlers vastgesteld die richting geven aan ons inclusiebeleid. Deze pijlers bouwen voort op bestaand beleid, inzichten uit het Atelier Sociaal Domein en de indeling van levensdomeinen zoals voorgesteld door de VNG. De negen pijlers zijn ondergebracht in sociale toegankelijkheid, fysieke toegankelijkheid en de gemeente als organisatie. De uitwerking in concrete actieplannen volgt na vaststelling. Die actieplannen stellen we samen op met ervaringsdeskundigen – juist omdat zij uit eigen ervaring weten wat er nodig is om daadwerkelijk drempels weg te nemen.

1.3. Er is brede steun door actieve betrokkenheid van inwoners en partners

Door verschillende mensen te betrekken, ontstaat een agenda die aansluit bij de ervaringen en behoeften van inwoners. Door actief inclusie na te streven, worden groepen die normaal gesproken weinig gehoord worden, betrokken. Dit maakt participatie representatiever en zorgt ervoor dat dit beleid ook echt aansluit bij alle inwoners – niet alleen bij de meest mondige of zichtbare groep. Dit voorkomt dat bepaalde groepen worden vergeten en draagt bij aan een rechtvaardigere samenleving.

1.4. Samenwerking met ervaringsdeskundigen versterkt het vertrouwen in de overheid

Ervaringsdeskundigen spelen in de LIA een centrale rol. Zij brengen waardevolle kennis in vanuit eigen ervaring, en helpen daarmee om het beleid beter te laten aansluiten op de praktijk. Hun betrokkenheid draagt bij aan een gemeente die de menselijke maat centraal stelt en het vertrouwen van inwoners versterkt. Dit zorgt ook voor meer vertrouwen en betrokkenheid van inwoners.

1.5. De gemeente voldoet hiermee aan wettelijke verplichtingen

De gemeente is wettelijk verplicht om gelijke behandeling te bevorderen en belemmeringen weg te nemen voor mensen met een beperking of andere kwetsbare groepen. Dit komt voort uit onder meer het VN-Verdrag Handicap en de Wet gelijke behandeling. De LIA helpt deze verplichtingen concreet en gericht uit te voeren.

2.1. Een coördinator zorgt voor structurele aandacht en verbinding tussen inwoners en beleid.

Een coördinator is nodig om de uitvoering van de LIA te bewaken, een netwerk te bouwen en ervoor te zorgen dat signalen uit de samenleving terugkomen in beleid en uitvoering. De inclusiecoördinator vervult een sleutelpositie tussen beleid en praktijk. Deze functie is essentieel voor het realiseren van een inclusieve werkwijze binnen de gemeentelijke organisatie en in de samenwerking met inwoners en maatschappelijke partners. De coördinator stimuleert bewustwording, jaagt initiatieven aan en begeleidt het proces waarin ervaringen van inwoners worden vertaald naar blijvende verbeteringen.

2.2. De investering stimuleert duurzame inzet ervaringsdeskundigen

De beschikbare middelen worden onder andere ingezet voor een vrijwilligersvergoeding en gerichte training, waarmee we de duurzame inzet van vrijwillige ervaringsdeskundigen bevorderen en ook deze inzet waarderen.

Kanttekeningen

1.1 Het realiseren van inclusie vraagt om een lange adem en kan op korte termijn beperkt zichtbaar zijn.

Verandering in houdingen, gedrag en systemen kost tijd. Het is belangrijk om realistisch te zijn over wat op korte termijn haalbaar is en te investeren in duurzame verandering. Dit vraagt geduld en langdurige inzet.

1.2. Volledige inclusie is in de praktijk moeilijk te realiseren

Hoewel inclusie een fundamentele waarde is die wordt nagestreefd, moet worden erkend dat volledige inclusie in de praktijk moeilijk te realiseren is. Het is belangrijk om inclusie na te streven en tegelijk oog te houden voor het geheel. In de praktijk moet dit afgewogen worden per situatie.

1.3. Om inclusie te bereiken is de inzet van maatschappelijke partners onmisbaar.

De gemeente neemt een leidende rol in de uitvoering van de LIA, maar voor succes is actieve inzet en betrokkenheid van maatschappelijke partners onmisbaar. Het is daarom belangrijk dat de coördinator vaardigheden heeft om verbindingen te leggen.

2.1 Het begeleiden van een ervaringsdeskundigenpanel kost tijd en middelen.

Een panel vraagt om goede organisatie, begeleiding en ondersteuning. Zonder voldoende aandacht kan het enthousiasme afnemen en de kwaliteit van inbreng verminderen. Daarom is het belangrijk de begeleiding van dit panel goed te organiseren.

2.2 Het vinden, ondersteunen en vasthouden van ervaringsdeskundigen is niet vanzelfsprekend.

Het vraagt om actieve werving, persoonlijke benadering en goede begeleiding. Ervaringsdeskundigen zijn vaak lastig te bereiken en te binden. Goede relaties en passende ondersteuning zijn noodzakelijk om hun betrokkenheid te waarborgen. Een coördinator met een sterk netwerk kan hierin een belangrijke rol spelen.

2.3. Investeren in bewustwording is nodig om drempels zichtbaar te maken en zo gelijke kansen voor iedereen te bevorderen

Door gericht te investeren in bewustwordingsactiviteiten vergroten we het besef bij medewerkers, bedrijven en inwoners dat niet iedereen dezelfde kansen ervaart. Dit draagt bij aan het wegnemen van zichtbare en onzichtbare barrières, waardoor een inclusievere en gelijkwaardige samenleving ontstaat.

Middelen

Een deel van de inclusieve maatregelen kunnen meegenomen worden binnen bestaande budgetten en beleidskaders. Voor de coördinerende en verbindende rol is aanvullende inzet nodig.

Onderdeel	Per jaar
Inclusiecoördinator	€ 30.000 (0,3 fte) start per 1 oktober 2025
Vrijwilligerskosten (reis, vrijwilligersvergoeding, training)	€ 8.000
projectgeld	€ 2.000
Project start budget	€ 5.000 (alleen het eerste jaar)
Totaal	€ 22.500 (2025) € 40.000(2026) € 40.000 (2027) € 32.500 (2028) € 10.000 (2029)

SDG's

De Lokale Inclusie Agenda draagt actief bij aan de realisatie van meerdere Sustainable Development Goals, met name:

- SDG 3 (Gezondheid)
- SDG 5 (Gendergelijkheid)
- SDG 10 (Ongelijkheid verminderen)
- SDG 11 (Duurzame gemeenschappen)

Evaluatie

Inclusie is geen eindpunt, maar een transformatieproces. Het vraagt om structurele veranderingen in houding, beleid en praktijk. Monitoring helpt ons om te leren, bij te sturen en zicht te houden op de impact van onze inzet. Niet alles laat zich vangen in cijfers of SMART-doelen. Maar wél is het belangrijk om gericht en transparant te werken aan verbetering. We zullen op hoofdlijnen monitoren, dan gaat het meer om 'de beweging'. Dat zal vooral kwalitatief van aard zijn. Daarnaast worden er per jaar actieplannen gemaakt met de ervaringsdeskundigen en wordt bij deze actie een meer concrete evaluatie van de acties gedaan.

Communicatie

Communicatiedoelen zijn:

- Communicatie draagt bij aan bewustwording van het onderwerp Inclusie zowel binnen de gemeentelijke organisatie als daarbuiten.
- Communicatie draagt bij aan het versterken van het samenwerkingsnetwerk waarbinnen de gemeente Opsterland opereert.
- Communicatie draagt bij aan ontmoetingen tussen partijen en adviseert hier gevraagd en ongevraagd over.
- Communicatie zorgt er voor dat uitingen en communicatiekanalen toegankelijk zijn.
- Communicatie draagt bij aan het realiseren van de uitgangspunten. Communicatie stelt dus regelmatig de vraag of de uitgezette acties de uitgangspunten realiseren. Er is dan ook een communicatieadviseur aanwezig bij de evaluatie van de LIA.
- Communicatie formuleert een kernboodschap voor de LIA en bewaakt dat deze kernboodschap in alle uitingen tot uitdrukking komt.

Bijlagen

1. Lokale Inclusie Agenda
2. Advies van adviesraad sociaal domein (asd)
3. Bestuurlijke reactie op advies van asd

Burgemeester en wethouders van de Gemeente Opsterland,

De secretaris,

De burgemeester,

Sandra van 't Hooge

Andries Bouwman

Team	: Ontwikkeling Sociaal Domein
Behandelend ambtenaar	: Roos Woudenberg
Telefoonnummer	: 0610001835
Emailadres	: roos.woudenberg@opsterland.nl

Ontwerp raadsbesluit

Raadsvergadering : 29-09-2025
Agendapunt :
Onderwerp : Lokale Inclusie Agenda

De raad van de Gemeente Opsterland,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 01-07-2025,

besluit:

1. De Lokale Inclusie Agenda Opsterland vast te stellen.
2. Voor de uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda beschikbaar te stellen:
€ 5.000 eenmalig in 2025, € 30.000 per jaar voor de komende drie jaar vanaf het vierde kwartaal van 2025 en €10.000 structureel vanaf 2025.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de Gemeente Opsterland van 29-09-2025.

De griffier,

De voorzitter,

Laura Meijer

Andries Bouwman